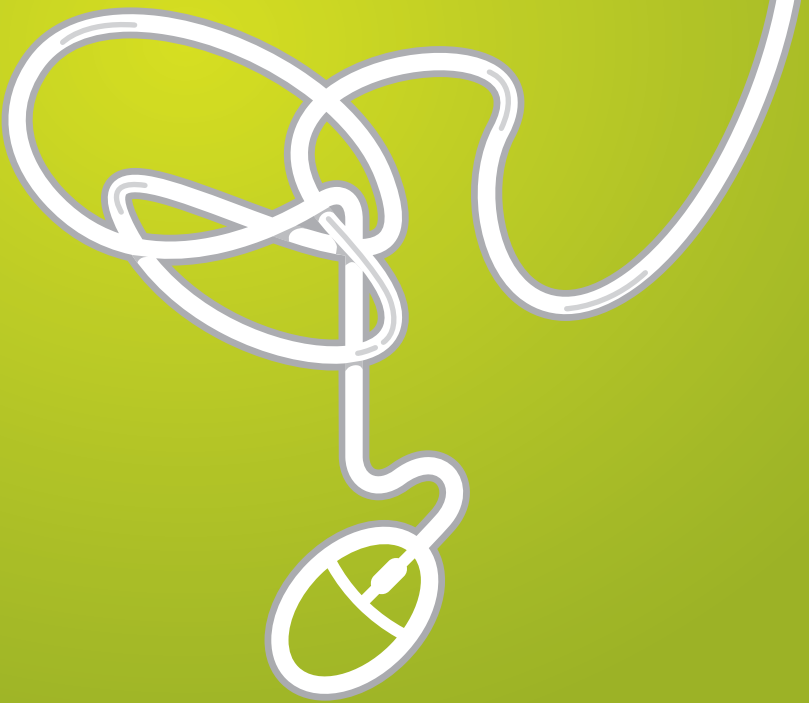

DOMENEKONFLIKTER I RETTSSYSTEMET

EN VEILEDER FOR DOMMERE, PÅTALEMVINDIGHET,
POLITI OG ADVOKATER

.no

INNHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	4
INNLEDNING	4
ADRESSESYSTEMET PÅ INTERNETT	5
Organisering av domenenavnsystemet	6
Hva skjer når et domenenavn blir slått opp?	7
NORSKE DOMENENAVN	8
Rammeverk	8
Aktører, roller og ansvar	8
NÅR DET OPPSTÅR EN KONFLIKT	9
Tiltak i en konflikt om domenenavnet	10
Tiltak i en konflikt om innhold eller tjenester	10
Fjerne innholdet eller tjenesten	10
Slette domenenavnet knyttet til innholdet eller tjenesten	10
Hva skjer når et domenenavn slettes?	11
HVA KAN GJØRES I NORIDS SYSTEMER?	12
Frivillige tiltak	12
Tvingne tiltak	12
Tvingne tiltak i sivile saker	13
Tvingne tiltak i straffesaker	13
KONTAKTINFORMASJON	15

FORORD

Det skjer en rivende utvikling både teknisk og politisk innenfor feltet Internett og domenenavn, og på svært kort tid har dette blitt en viktig del av samfunnets infrastruktur. Naturlig nok oppstår det konflikter også på dette området, eksempelvis knyttet til varemerkerett ved registrering og bruk av domenenavn, og problemstillinger i forbindelse med etterforskning og behandling i domstolene av ulovlig aktivitet på Internett. Denne veilederen om Internett og domenenavn er laget for å gi aktører som dommere, påtalemyndighet, politi og advokater noe spesialkunnskap om de tekniske og praktiske sidene ved konfliktløsning og rettslige prosesser på dette feltet.

Fagområdet utvikler seg stadig, så vi kan med sikkerhet si at det vil bli behov for å oppdatere informasjonen. Vi anbefaler derfor et bokmerke til nettsidene våre – www.norid.no – der siste versjon av veilederen og annen informasjon alltid er tilgjengelig. I tillegg står vi selvsagt til rådighet for direkte henvendelser.

Vi håper veilederen vil være et nyttig verktøy i det daglige arbeidet med disse spørsmålene, og tar gjerne imot tilbakemeldinger om forhold som kan videreutvikles.

Trondheim, september 2011

Hilde M. Thunem
daglig leder

INNLEDNING

I denne veilederen gjør vi rede for hva et domenenavn er, hvordan det globale domenenavnsystemet henger sammen, og hvordan den norske delen av dette er organisert. Vi beskriver aktører, roller og ansvar, og klargjør forskjellen mellom en tvist om selve domenenavnet og en konflikt om tjenester eller innhold under et domene.

Videre beskriver vi hva som skjer når et domenenavn slettes. Det er viktig å vite hva man positivt oppnår med en sletting. På den annen side er det også viktig å være klar over hva man *ikke* løser med å slette domenet, og hvilke utilsiktede konsekvenser en sletting kan ha.

Til slutt gir vi en oversikt over hvilke operasjoner som kan utføres på et norsk domenenavn, og hvordan konflikter kan håndteres i og utenfor rettssystemet.

OM NORID

UNINETT Norid AS – Norid i kortform – driver .no-domenet og vedlikeholder det sentrale registeret for norske domenenavn. Vi behandler søknader, tildeler nye domener og er ansvarlig for regelverket på dette viktige samfunnsområdet. Vi har også ansvar for navnetjenesten for .no-domenet, slik at norske domener er globalt tilgjengelige til enhver tid. Norid er sterkt engasjert i internasjonalt domenesamarbeid.

Selskapet er en del av UNINETT-konsernet, som eies av Kunnskapsdepartementet. Tjenesten er regulert av en egen forskrift med Post- og teletilsynet som tilsynsmyndighet.

ADRESSESYSTEMET PÅ INTERNETT

For internettbrukere er det *tjenestene* som kjøres på den tekniske infrastrukturen som gir Internett verdi. De mest kjente tjenestene er nettsider og e-post, men man kan også koble opp telefonsamtaler over nettet, laste ned filer, logge seg inn på ulike databaser og så videre.

Så hvordan finner vi frem til disse tjenestene? Alle datamaskiner på Internett har en egen IP-adresse, som består av en lang tallrekke. Det er mulig å bruke denne adressen til å koble seg direkte til en maskin, men for at brukerne skal slippe å huske tallrekken, knytter domenenavnsystemet (DNS) unike *domenenavn* til IP-adressen.

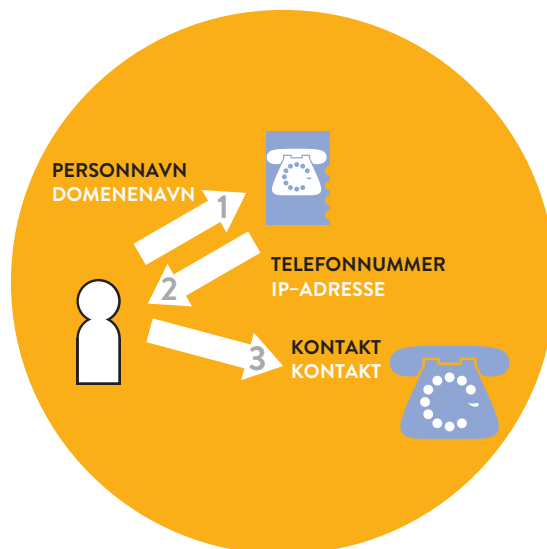
Begrepene *domenenavn* og *domene* brukes gjerne synonymt.

Domenenavnsystemet er «telefonkatalogen» for Internett. På samme måten som at du slår opp et navn i telefonkatalogen for å finne det tilhørende telefonnummeret, brukes domenenavnet til oppslag i domenenavnsystemet. Oppslaget setter i gang et søk etter en IP-adresse, som brukes til å kontakte den maskinen som har den tjenesten du ønsker tilgang til. Det er nokså opplagt at en telefonsamtale ikke går gjennom telefonkatalogen. Tilsvarende går heller ikke internettrafikken gjennom domenenavnsystemet.

Norske domenenavn har som oftest formen *firmanavn.no*. Hvis domenenavnet har tjenester som nettsider og e-post knyttet til seg, kan nettadressen være *www.firmanavn.no*, og en typisk e-postadresse kan ha formen *fornavn.etternavn@firmanavn.no*.

Det er viktig å merke seg at et domenenavn kan være registrert uten å ha tjenester knyttet til seg.

Et domenenavn er alltid unikt. *regjeringen.no* og *regjeringa.no* er for eksempel to forskjellige domenenavn siden stavemåten er ulik. Dette gjelder selv om de to navnene betyr det samme, har samme domeneabonnt og peker til den samme IP-adressen.

ORGANISERING AV DOMENENAVNSYSTEMET

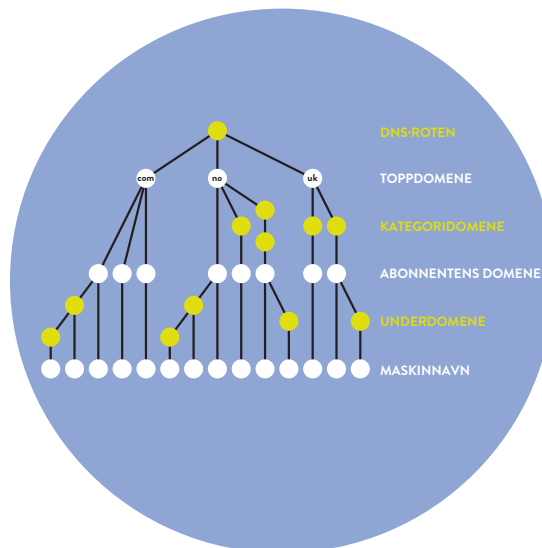
Domenenavnsystemet er bygget opp som et hierarki og kan sammenlignes med et rotsystem. Det øverste nivået kalles ofte DNS-roten eller bare roten. Toppdomenene er det øverste nivået under roten. Det finnes to typer toppdomener. Den ene typen er landkodene, som for eksempel *.no* (Norge) og *.se* (Sverige). Her fastsettes regelverket nasjonalt. Den andre typen er de generiske toppdomenene, som *.com*, *.org* og *.net*. Her fastsettes regelverket globalt.

På nivået under toppdomenene ligger det som vi vanligvis tenker på som domenenavn, slik som *uio.no* for Universitetet i Oslo. Noen toppdomener har også egne *kategori*domener på dette nivået. Dette er domener som er satt opp for bestemte grupper, slik som for eksempel *dep.no*, som er et kategoriomene for alle departementene i Norge, eller *priv.no*, som er kategoriomene for private domenenavn. På nivået under finnes underdomener, som for eksempel *minestudier.uio.no*, og navn på maskiner, for eksempel *stream-prod02.uio.no*.

Rotstrukturen gjenspeiler også ansvarsforholdene. Det er egne aktører som har ansvar for «rotskuddene» på hvert nivå.

Ulike registreringsenheter administrerer regelverket og driver den sentrale databasen for hvert enkelt toppdomene. For den norske landkoden er dette Norid. Den som har registrert et norsk domenenavn (abbonnten), kan selv velge å etablere underdomener. Rettigheter og plikter i henhold til regelverket for det norske toppdomenet, hviler alltid på abonnenten, uansett om denne har gitt en tredjepart anledning til å opprette et underdomene.

Hver enkelt aktør kan bare påvirke rotskudd *rett under seg* i hierarkiet. Det betyr at Norid ikke kan påvirke for eksempel *.com*-domenet eller domenenavn registrert under dette toppdomenet.

HVA SKJER NÅR ET DOMENENAVN BLIR SLÅTT OPP?

Hvert domenenavn har et sett med maskiner som besvarer spørsmål om adresser under domenenavnet. Disse maskinene kalles *navnetjenerer*. Stort sett er kommunikasjonen med disse maskinene usynlig for brukeren.

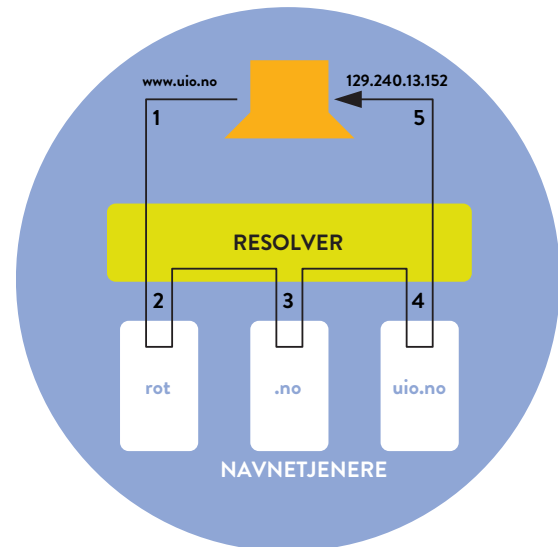
Navnetjener: En datamaskin som besvarer spørsmål om adresser under et domenenavn, for eksempel hva som er IP-adressen til *www.norid.no*.

Eksempel på et oppslag:

Du ønsker å slå opp et bestemt arrangement på nettsidene til Universitetet i Oslo. Du vet at adressen til universitetet er *www.uio.no*, og skriver dette inn i adressefeltet i nettleseren din.

1. En liten programsnutt i datamaskinen din tar kontakt med en egen datamaskin som er satt opp for å behandle oppslag i domenenavnssystemet, en såkalt rekursiv resolver. Denne maskinen ligger som oftest hos internettleverandøren (Internet Service Provider eller ISP).
2. Den rekursive resolveren får i oppdrag å finne IP-adressen til *www.uio.no*. Den sender spørsmålet videre til en av navnetjenerne for roten i domenenavnssystemet. Rotnavnetjenerne kjenner bare til nivået under seg i hierarkiet, og sender derfor tilbake en liste over navnetjenerne for *.no*.
3. Resolveren sender spørsmålet på nytt til en av navnetjenerne for *.no*. Disse kjenner også bare til nivået under seg, og sender tilbake en liste over navnetjenerne for *uio.no*.
4. Resolveren gjentar spørsmålet til en av navnetjenerne for *uio.no*, som svarer tilbake med IP-adressen for *www.uio.no*.
5. Resolveren sender IP-adressen til din datamaskin. Når nettleseren får adressen, kan den ta kontakt med universitetets webtjener og laste ned de aktuelle nettsidene.

Se en video som illustrer hvordan domenenavnssystemet virker: www.norid.no/dns/slik-virker-dns.html

NORSKE DOMENENAVN

Med norske domenenavn mener vi domenenavn under den norske landkoden. Alle domenenavn direkte under landkoden er registrert i vår database. Per september 2011 er antallet noe over 520 000. Vi behandler rundt 6 500 søknader om nye domenenavn hver måned.

RAMMEVERK

Det norske toppdomenet administreres i overensstemmelse med nasjonal regulering, jf. ekomloven § 7-1 og den norske domeneforskriften. Forskriften setter rammene for administrasjon, utforming og endring av regelverket for .no.

Ekomloven § 7-1:

www.lovdatabasen.no/all/tl-20030704-083-007.html#7-1

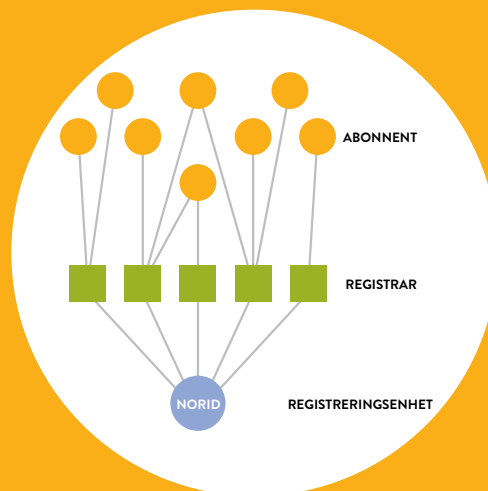
Domeneforskriften:

www.lovdatabasen.no/for/sf/sd/sd-20030801-0990.html

Prosess for utvikling av regelverket for .no:

www.norid.no/regelverk/rammer/regelverksprosess.html

For å håndtere kravene i domeneforskriften om blant annet kostnads-effektivitet og forutberegnelighet, har den norske registreringstjenesten vært fullstendig automatisert i mange år. Dette fremmer også brukernes behov for en raskest mulig behandling av søknadene. Før registrering undertegner søkeren en egenerklæring, der han bekrefter at han ikke krenker andres rettigheter, og at han tar ansvaret for følgene av registrering og bruk av det domenenavnet han velger. Det er ingen forkontroll av om registreringen krenker andres rettigheter. Rettighetsbrudd og andre konflikter behandles i ettertid, enten av domeneklagenemnda eller i rettsystemet.

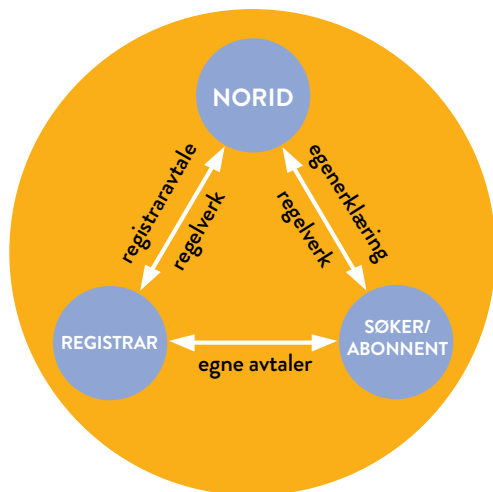
AKTØRER, ROLLER OG ANSVAR

Det er tre aktører som er involvert ved registrering av norske domenenavn: Abonnementen, registraren og Norid selv.

Abonnementen er en som ønsker å benytte domenenavnet på egne vegne. Registraren sender inn søknader på vegne av abonnementen, og fungerer som mellomledd mellom abonnementen og Norid. Norid behandler søknader i tråd med regelverket, utfører registreringer i det sentrale registeret, og driver navnetjenesten for .no.

Forholdet mellom disse tre er regulert gjennom privatretslige avtaler. Regelverket for .no fungerer både som en kontrakt mellom Norid og abonnentene og mellom Norid og registrarene. I tillegg har Norid en egen kontrakt med registrarene. Figuren på neste side viser forholdet mellom disse tre.

Den som søker om og får tildelt et domenenavn, har en *bruksrett* til navnet så lenge abonnementet gjelder, normalt til vedkommende selv avslutter det.

Regelverket for .no:

www.norid.no/navnepolitikk.html

Egenerklæring:

www.norid.no/regelverk/vedlegg-g.html

Registrarkontrakt:

www.norid.no/registrar/regavtale.html

Hvordan finne abonnenten: Norid tilbyr en egen oppslagstjeneste der du kan finne ut hvem som er abonnent for et domene, og også se hvilke andre domener denne abonnenten har. Som en tilleggstjeneste vedlikeholder vi også en oversikt over registreringsenheter for andre toppdomener enn .no. Tjenesten kan brukes dersom du trenger å komme i kontakt med noen om et domene utenfor .no.

Hvordan finne tjenesteleverandøren: Norids oppslagstjeneste gir informasjon om hvilke navnetjenere som betjener domener under .no, hvem som er teknisk kontakt og hvem som er registrar. Noe av denne informasjonen kan gi indikasjoner på hvem som er teknisk leverandør av tjenester under domenet.

Oppslagstjeneste for .no:

www.norid.no/domenenavnbasen/whois/

Andre registreringsenheter:

www.norid.no/domenenavnbasen/domreg.html

NÅR DET OPPSTÅR EN KONFLIKT

Når det gjelder tjenester under domener og innhold på nettsider, gjelder norsk lov på vanlig måte. Abonnenten har det hele og fulle ansvaret for bruken av domenet. Det er abonnenten som avgjør om det skal knyttes tjenester til domenet og hvilke tjenester han ønsker å tilby. Det kan være tjenester han velger å sette opp selv i egen organisasjon og på egne maskiner, eller han kan kjøpe produkter fra en internettleverandør eller andre tilbydere. Innholdsmessig kan tjenestene variere, fra statiske nettsider til nettsted med filer for nedlasting, online-spill, portalsider som *altinn.no* og en rekke andre.

Det finnes to typer konflikter der domenenavn kan være involvert: Konflikter der selve domenenavnet er stridens kjerne, og konflikter der domenenavnet blir involvert fordi det leder til innhold det står strid om. Norid er normalt ikke en part i disse konfliktene, og trenger heller ikke å være det for å kunne gjennomføre eventuelle tiltak.

Konflikt om domenenavn. Dette gjelder først og fremst sivilrettslige saker der det er tvist om hvem som har rett til å bruke selve domenet. I teorien kan man også tenke seg saker der noen mener at domenenavnet i seg selv er sjikanerende eller ulovlig.

Konflikt om innhold og tjenester. Ved lovbrudd og uønsket virksomhet på Internett, er det som oftest tjenestene som er problemet, ikke domenenavnet. Både nettsider og e-post kan ha ulovlig innhold eller brukes til ulovlig virksomhet, for eksempel svindelforsøk. Denne type konflikter resulterer ofte i straffesaker der påtalemyndighetene ønsker å sette en stopper for et innhold eller en tjeneste. Det kan også forekomme at andre aktører – private eller offentlige – ønsker å stoppe innholdet på en nettside.

TILTAK I EN KONFLIKT OM DOMENENAVNET

Twister om rettigheter til domenenavn kan klages inn for domeneklagenemnda. Nemnda fungerer som et raskt, billig og enkelt alternativ i åpenbare konfliktsaker. Nemnda kan beslutte både at et domenenavn skal overføres og at det skal slettes. Domeneabonnenter forplikter seg i avtalen med Norid til å delta i klageprosessen og være bundet av nemndas avgjørelse. Begge partene kan senere fremme tvisten for domstolen, se side 13.

DOMENEKLAGENEMNDA

Domeneklagenemnda er et frittstående organ som behandler tvistesaker om rettigheter til domenenavn og klager på avgjørelser som Norid har tatt. Som sekretariat har Norid ansvar for å klargjøre saksdokumenter, men avgir ikke innstilling i sakene. Alle avgjørelser i nemnda publiseres på Norids nettsider og i Lovdata.

Domeneklagenemnda:

www.norid.no/domenekonflikter/domeneklagenemnda/

Arkiv over klagesaker:

www.norid.no/domenekonflikter/klagearkiv/

Arkiv over rettssaker:

www.norid.no/domenekonflikter/rettssaker/

TILTAK I EN KONFLIKT OM INNHOLD ELLER TJENESTER

Fjerne innholdet eller tjenesten

Den eneste effektive metoden for å gjøre en ulovlig tjeneste helt utilgjengelig uten skadevirkninger for andre, er at selve tjenesten stenges. Dette kan bare gjøres lokalt på de maskinene der tjenesten kjører, og er grunnen til at det alltid er mest effektivt å sette inn tiltak direkte mot domeneabonnenten selv, eller å kontakte tjenesteleverandøren.

Tiltak mot abonnenten. Det naturlige startstedet i en konflikt om innhold eller tjenester på Internett, er hos abonnenten. En del konflikter løses ved at abonnenten frivillig fjerner innholdet eller stopper den omstridte tjenesten.

Datatilsynet har en råd- og veiledningstjeneste, www.slettmeg.no, som veileder publikum og andre om hvordan det er best å gå frem med slike henvendelser. Tjenesten har god kjennskap både til hva det er mulig å få slettet, og hvordan du bør gå frem for å få gjennomslag.

Hvis ikke dette fører frem, er rettssystemet et alternativ for å pålegge abonnenten å stoppe tjenesten.

Datatilsynets råd- og veiledningstjeneste:

www.slettmeg.no

E-post hjelp@slettmeg.no

Telefon 22 39 69 90

Kontakte tjenesteleverandøren. Dersom det ikke er mulig å få tak i abonnenten, vil neste trinn være å kontakte tjenesteleverandøren. I mange tilfeller kan dette være internettleverandøren.

De fleste norske internettleverandører har retningslinjer for å stoppe kunder i å misbruke leverandørens ressurser. Den enkelte leverandør vurderer i hver enkelt sak om kontrakten med kunden eller ekomloven gir dem anledning til å stenge tjenesten, eller om de må ha en rettslig beslutning for å kunne reagere.

Slette domenenavnet knyttet til innholdet eller tjenesten

Hvis tiltak mot abonnenten og tjenesteleverandøren ikke fører frem, for eksempel fordi tjenesten drives av en leverandør utenfor landets grenser, kan sletting av domenenavnet være siste utvei. Sletting av domenenavnet vil ikke fjerne tjenesten, men kan redusere skadevirkningene ved at tjenesten blir mindre tilgjengelig.

Noen ganger er det ikke mulig å få tak i verken abonnenten eller tjenesteleverandøren. I slike tilfeller kan registreringsenheten for det aktuelle toppdomenet kontaktes om sletting. De forskjellige toppdomenene stiller ulike krav til hva som må til for at et domenenavn kan slettes.

Hva skjer når et domenenavn slettes?

En sletting innebærer at domenenavnet fjernes fra domenenavn-systemet. Det betyr at du ikke lenger får IP-adressen til tjenesten når du slår opp domenet, men en feilmelding om at domenet ikke finnes. Slettingen rammer *alle* tjenestene under domenet og *alle* underdomener som er tilknyttet. Likevel er ikke innholdet borte. Tjenesten eksisterer fremdeles, men den vil være vesentlig mindre tilgjengelig fordi de fleste brukere av Internett ikke kjenner IP-adressen, og dermed ikke kan komme frem til innholdet.

La oss ta et eksempel. En student har publisert ulovlig innhold på en nettside hos Universitetet i Oslo. Norid har ikke tilgang til å slette verken selve nettsiden, studentens brukerområde eller et enkelt underdomene. Det eneste vi har mulighet til å gjøre, er å slette domenenavnet *uio.no*. Konsekvensene av en slik sletting vil være:

- **Alle e-postadresser og nettsider under domenet slutter å virke**
For *uio.no* dreier dette seg om tusenvis av e-postadresser og en stor mengde nettsider.
- **Alle navnetjenemaskiner under domenet blir utilgjengelige**
Dette kan ramme andre domener som Universitetet i Oslo har. I tillegg kan det ramme domener som tilhører andre, som bruker universitetets navnetjenere for sine domener. Holocaustsenterets domene, *holocaust.no*, er for eksempel avhengig av navnetjenere under *uio.no*, og vil dermed slutte å virke.
- **Alle andre tjenester under domenet blir utilgjengelige**
Dette kan gi ringvirkninger for tjenester utenfor domenet. I vårt eksempel vil Feide (identitetsforvaltning for norsk utdanningssektor) bli rammet, siden denne tjenesten bruker student- og ansatt-databaser på utdanningsinstitusjonene for å autentisere brukerne. De delene av denne tjenesten som krever oppslag i databaser ved Universitetet i Oslo, vil ikke fungere hvis *uio.no* slettes.

- **Alle underdomener blir utilgjengelige**

Universitetet i Oslo har en rekke underdomener, for eksempel til fakultetene (*jus.uio.no*, *matnat.uio.no* og lignende) og til universitetets datasikkerhetstjeneste UiO CERT (*cert.uio.no*). Alle disse med sine e-postadresser, nettsider og andre tjenester vil slutte å virke.

Det er få domenenavn som har så mange brukere og tjenester som *uio.no*. Problemet er at det bare er domeneabonnenten selv som kan vite hvor mange e-postadresser, nettsider og andre tjenester som ligger under et domene. Nærmere undersøkelser rundt abonnentens virksomhet vil likevel kunne gi en etterforsker informasjon om hvor sannsynlig det er at uskyldige tredjeparter også benytter tjenester knyttet til domenet.

Det er for øvrig flere måter å nå en tjeneste på via IP-adressen. En enkel måte er å lenke direkte til en IP-adresse uten å gå veien om domenenavnssystemet, noe som utnyttes av de som driver med søppel-post (spam). Det er også mulig å sette opp flere domenenavn som peker til den samme tjenesten, for eksempel under forskjellige toppdomener. Hvis ett domenenavn slettes, kan de andre brukes for oppslag på vanlig måte. Det betyr at selv om *uio.no* er slettet, så kan det ulovlige innholdet fremdeles være tilgjengelig, for eksempel via et *.com*-domene.

HVA KAN GJØRES I NORIDS SYSTEMER?

Enten det dreier seg om en rettighetskonflikt eller en konflikt om ulovlige tjenester, skjer de fleste tiltakene utenfor Norids systemer. Det er likevel nyttig å ha en oversikt over hvilke tiltak det er mulig for Norid å gjennomføre med et norsk domenenavn i egne systemer.

Operasjoner som kan utføres på et domenenavn i våre systemer:

- Oppdatere kontaktinformasjon
- Endre navnetjenere
- Flytte domenet til en ny registrar
- Suspendere domenet
- Overføre domenet til en ny abonnent
- Slette domenet

Suspensjon:

Domenet slutter å virke, men er fortsatt registrert på abonnenten.

Sletting:

Domenet fjernes fra databasen. Normalt blir det tilgjengelig for andre søkere umiddelbart.

Ved overføring er det en forutsetning at den nye abonnenten fyller vilkårene i regelverket.

FRIVILLIGE TILTAK

En domeneabbonent kan selv frivillig be om å få utført alle disse operasjonene på sitt domenenavn. I de tilfellene der partene blir enige, er dette en rask og effektiv måte å løse en konflikt på.

TVUNGNE TILTAK

De tvungne tiltakene som kan settes inn overfor en abonnent, kan være *midlertidige* eller *permanente*. Ved et midlertidig tiltak, opphører ikke abonnementet, men abonnenten blir pålagt en begrensning i råderetten over domenet. Et permanent tiltak innebærer at abonnenten mister råderetten over domenet.

Vi krever at det fremlegges en skriftlig beslutning fra retten eller påtalemyndigheten for at vi skal kunne sette inn tvungne tiltak mot en abonnent. Det er viktig å merke seg at det *ikke* er nødvendig å trekke Norid inn som part i konflikten i disse tilfellene. Den skriftlige beslutningen rettes mot abonnenten, og i henhold til avtalen mellom oss og abonnenten, kan vi så gjennomføre operasjonen. Dette forutsetter at vi er blitt gjort kjent med beslutningen, og at beslutningen er utformet slik at det er mulig å gjennomføre operasjonen i våre systemer.

Midlertidige tiltak:

- Suspendere domenet til konflikten er avsluttet.
- Begrense abonnentens råderett over domenet, for eksempel forby sletting, overføring eller andre endringer mens konflikten pågår.
- Pålegge abonnenten å gjennomføre tiltak med domenet, for eksempel peke om domenet til nye navnetjenere som motparten har kontroll over. Dette kan være aktuelt i straffesaker, der politiet kan ha et ønske om å overta den tekniske kontrollen av domenet for å drive videre etterforskning.

Merk at et forbud mot å endre registrar eller navnetjenere er mer problematisk. Både registraren og leverandøren av navnetjenesten kan være tredjeparter som ikke er en del av konflikten, og som kan ha et legitimt ønske om å ikke ha abonnenten som kunde lenger.

Å ha et domenenavn regnes som et abonnement, og det påløper en årlig abonnementsavgift. De fleste registreringsenheter, inkludert Norid, sletter domenenavn automatisk hvis abonnementsavgiften ikke blir betalt. Ved suspensjon eller forbud mot sletting, må det samtidig tas stilling til om det er abonnenten eller motparten som skal pålegges å betale abonnementsavgiften, hvis den skulle forfalle til betaling mens konflikten pågår.

Permanente tiltak:

- Overføre domenet til en ny abonnent
- Slette domenet

Det er viktig å merke seg at sletting av et domene ikke hindrer abonnenten i å registrere det på nytt. Norids automatiske systemer gjør det ikke mulig å sperre enkelte søkere fra å registrere bestemte domenenavn. Ny sletting krever en ny rettslig avgjørelse, med mindre den første avgjørelsen uttrykkelig fratar abonnenten også fremtidig rett til å bruke domenet. I slike tilfeller kan motparten ta kontakt med oss og be om en ny sletting med henvisning til den opprinnelige avgjørelsen.

Tvungne tiltak i sivile saker

Rettsvesenet kan behandle domenekonflikter på linje med andre konflikter, selv om saken har vært oppe i domeneklagenemnda. Midlertidige tiltak vil typisk komme i form av en midlertidig forføyning, mens permanente tiltak kommer i en dom. Når det foreligger en rettskraftig avgjørelse, gir regelverket hjemmel til at vi kan overføre eller slette et domenenavn eller foreta andre operasjoner uten abonnentens samtykke. På siden www.norid.no/domenekonflikter/rettsaker/ gir vi forslag til påstander som er formulert slik at de kan gjennomføres uten å komme i konflikt med avtalen mellom oss og abonnenten eller regelverket for øvrig.

Tvungne tiltak i straffesaker

I henhold til straffeprosessloven (strpl.) § 203, kan ting som antas å ha betydning som bevis, beslaglegges inntil rettskraftig dom foreligger. Det samme gjelder ting som antas å kunne inndras eller å kunne kreves utlevert av fornærmede. Høyesterett har i kjennelse av 26. august 2009 avgjort at domenenavn anses som en ting i denne sammenheng, og dermed kan beslaglegges. Påtalemyndigheten har primærkompetanse til å beslutte beslag etter strpl. § 205, dersom «besitter ikke vil utlevere frivillig». Enhver som rammes av beslaget kan imidlertid kreve beslutningen om beslag bragt inn for retten, jf. strpl. § 208.

For domenenavn vil et beslag ha samme virkning som suspensjon av domenet, det vil si at domenet og tjenestene under domenet blir utilgjengelige, men at domenet fortsatt er registrert på abonnenten i databasen. Av praktiske grunner er det nødvendig at vi får en skriftlig beslutning om beslag fra påtalemyndigheten, og at vi blir underrettet hvis beslaget oppheves.

Beslag treffes normalt uten tidsbegrensning og vil gjelde til det blir frafalt eller hevet av retten, eller til det treffes en rettsavgjørelse om at abonnementet skal inndras. Når beslaget opphører, har abonnenten råderett over domenet på vanlig måte.

Mens domenet er beslaglagt, står påtalemyndigheten ansvarlig for avgifter som påløper.

I en straffesak vil beslag av domenenavn kunne ende med en dom om inndragning som det endelige tvangstiltaket. Siden abonnenten ikke eier domenet, men bare abonnerer på det, vil inndragning av domenenavn i praksis måtte fungere på en annen måte enn det gjør for vedkommendes eiendeler. Domenet har blitt brukt som «telefonnummer» for en ulovlig tjeneste, men er ikke i seg selv ulovlig. På samme måte som for telefonnummer er det dermed bruksretten til domenet som inndras, ikke selve domenet. Domenet slettes og blir igjen en del av den domeneressursen Norid forvalter.

Siden domenenavn er en begrenset ressurs, er det viktig at så mye som mulig av den er tilgjengelig for de som ønsker seg domenenavn. Samtidig er det behov for å beskytte en uvitende tredjepart mot den belastningen det kan være å registrere et domenenavn som nylig har vært involvert i en straffesak. Vår rutine er derfor å sette domenet i karantene en viss tid før det igjen gjøres tilgjengelig for andre søkere.

I tillegg kan det som nevnt være hensiktsmessig at påtalemyndigheten nedlegger påstand om rettighetstap for abonnenten en bestemt periode slik at den samme dommen kan brukes hvis abonnenten registrerer domenet på nytt.

På siden www.norid.no/domenekonflikter/beslag/ gir vi informasjon om hva Norid trenger fra påtalemyndigheten ved et beslag. Varsel om beslag eller opphevelse av beslag, og rettslig beslutning om tiltak mot en domeneabonnet sendes oss enten per e-post eller vanlig post.

UNINETT Norid AS
NO-7465 Trondheim

Besøksadresse:

Abels gt. 5, Teknobyen

Telefon: 07355

Faks: 73 55 79 99

E-post: info@norid.no

www.norid.no

Denne veilederen finner du under

www.norid.no/publikasjoner/domenejus.pdf

